ДНЕВНИКЪ X.

Засѣдание на 7 Ноември 1879 година.

(Подъ прѣдсѣдателството на г-на Ив. Евстр. Гешова).

Часа въ 12 (пладнѣ) прѣдсѣдательтъ открива засѣданието и обявява, че присѫтствуватъ 46 депутати, а отсѫтствуватъ 5. Единъ отъ секретаритѣ чете имената на отсѫтствующитѣ съ и безъ отпускъ; които сѫ съ отпускъ: Астарджиевъ, Д-ръ Вълковичь и Найденовъ; безъ отпускъ: Величковъ и Д-ръ Владо.

Секретарьтъ прочита по поканване на прѣдсѣдателя, протокола на миналото засѣдание, който ся приема съ нѣколко несѫществени поправки, изисквани отъ Герджиковъ, Димитровъ и Величковъ.

Секретарьтъ прочита, още едно съобщение отъ г-на Д-ръ Вълковича; той моли да му ся продължи отпуска още съ една недѣла.

Просбата му турена на гласувание, ся приема отъ събранието.

Прѣдсѣдательтъ извѣстява на Събранието, че на дневний редъ е: 1) запитването на Директорътъ на Финансиитѣ отъ страна на Кесяковъ; 1) прочитанието проекта на бюджета; 3) повѣряванието повѣрителнитѣ писма на депутатитѣ, и моли Събранието да пристѫпи къмъ разглѣжданието на 2-ий въпросъ.

Кесяковъ развива запитването си, той знае че издаванието на книжни монети е станѫло вслѣдствие на едно рѣшение на частний съвѣтъ съ цѣль да заварди лирата въ дѣйствителната ѝ стойность и да улѣсни дрѣбната търговия; като признава тѫзи мѣрка за полѣзна, той казва, че книжнитѣ монети трѣбваше да бѫдѫтъ въ депозитъ лира 100 гр. и още да носятъ печатъ и нумеръ, за да бѫдѫтъ ограденi отъ всяка фалшификация и да принесѫтъ ползата, която ся отъ тѣхъ чака.

Кесяковъ моли бюрото да прѣдложи на Шмидта да обясни, кои сѫ гаранциитѣ на пустнѫтитѣ въ обращение книжни монети.

Калчевъ отъ страна на Шмидта иска отъ Събранието да позволи, щото единъ отъ Директоритѣ или нѣкой членъ на бюрото да му прочете отговора, понеже той непознава ни единъ отъ тритѣ языка на Събранието.

Прѣдсѣдательтъ обявява, че никой отъ членоветѣ на събранието не е назначенъ отъ Главний Управитель за Коммиссарь и прѣдлага на събранието да ся произнесе, приема ли щото единъ отъ членоветѣ на събранието да прочете отговора на Шмидта, или не?

Събранието не приема прочитанието на отговора да стане отъ едного отъ членоветѣ, и прѣдсѣдательтъ пита тогава събранието, трѣбва ли да ся чака додѣ дойде нѣкой отъ директоритѣ, или не?

Груевъ прѣдлага да ся прочете по-напрѣдъ проекта за бюджета.

Д-ръ Стамболский прѣдлага съ рѣшение на Събранието да ся пише отъ бюрото до Главний Управитель съ просба да забѣлѣжи на Директоритѣ да ся явяватъ въ Събранието при самото откривание на засѣданията.

Прѣдсѣдательтъ забѣлѣжва, че Главний Управитель ся прѣдставлява само съ единъ отъ Директоритѣ, а не отъ всичкитѣ.

Ксяковъ казва, че Шмидтъ не може ся прие за прѣдставитель на Главний Управитель, понеже има да отговаря на запитване. Главний Управитель трѣбва да бѫде прѣдставляванъ отъ Коммиссарь, който не е длъженъ да отговаря.

Прѣдсѣдательтъ пита Събранието, желае ли то да ся отложи засѣданието, или да ся пристѫпи къмъ разглѣжданието на 2-ий и 3-ий въпроси отъ дневний редъ.

Прѣдсѣдательтъ е на мнѣние да ся отложи засѣданието, отъ колкото да ся нарушава дневний редъ.

Златаревъ е на мнѣние да ся пристѫпи къмъ прочитанието на проекта за бюджета до гдѣ да дойде нѣкой директоръ.

Маджаровъ иска да ся отложи засѣданието, като казва, че ще изгубимъ само $^1/_2$ часъ до гдѣ дойде нѣкой отъ главнитѣ администратори.

Величковъ прѣдлага, бюрото да изрази съ писмо до Г. Губернатора скърбьта, която чувствува Събранието отъ нередовното присѫтствие на Директоритѣ.

Матакиевъ подкрѣпя Маджарова и прѣдлага да ся покани този часъ единъ отъ директоритѣ да доде въ Събранието, каквото да ся ненарушава дневний редъ.

Груевъ приема, че трѣбва въ настоящий случай да присѫтствува още единъ Директоръ, нъ той намѣрва неумѣстно, и съ това противно на Органический Уставъ, да ся изисква отъ Директоритѣ да присѫтствуватъ всички на засѣданията на Събранйето.

Хаковъ, като ся основава на Органический Уставъ, изказва мнѣние да ся помоли да дойде единъ отъ Директоритѣ, който разбира язицитѣ на Събранието.

Ив. Стеф. Гешовъ казва, че, спорѣдъ 98 членъ на Органический Уставъ, е нуждно и присѫтствието на единъ само главенъ администраторъ, но нуждата съ това не ся удовлетворява, понеже Шмидтъ не разбира язицитѣ, на които говори Събранието.

Прѣдсѣдательтъ поканва Кесяковъ да формулира тъй прѣдложението си: нуждно е въ Областното Събрание присѫтствието на единъ Коммиссарь, който да познава язицитѣ на Събранието.

Кесяковъ отговаря, че той друго не е искалъ да прѣдложи.

Нѣколко члена като поддьржатъ тъй формулираното прѣдложение на г-на Кесякова, прѣдсѣдательтъ туря прѣдложението подъ гласувание. Събранието ся произнесе за въ полза на прѣдложението.

Прѣдсѣдательтъ обяснява на Събранието, че остава да ся рѣши въпроса, да ся отложи ли Събранието, или да ся замине на 2-ий въпросъ отъ дневний редъ. Той казва, че Вѫтрѣшний Правилникъ не ся нарушава, ако ся мине на другий въпросъ, и мисли да не ся дава отпускъ, но да ся прочете проекта на бюджета додѣ дойде нѣкой отъ Директоритѣ.

Величковъ поддьржа отлаганието на засѣданието, и прѣдлага да ся даде нѣколко минути отпускъ за да ся отморѫтъ депутатитѣ.

Тѣзи двѣ предложения, като ся подкрепятъ, прѣсѣдательтъ ги подлага на гласуване. Събранието приема да ся отложи засѣданието и да ся даде отпускъ.

Слѣдъ истичанието на отпуска и пристиганието на двама главни администратори, Прѣдсѣдательтъ обяви, че думата е на Шмидта.

Директорьтъ Груевъ явява на Събранието, че просбата на Шмидта, ще прочете отговора му на запитванието на г-нъ Кесяковъ. Груевъ прочете отговора.

Отговоръ:

Уважаемий Пловдивский Прѣдставитель интерпелира правителството върху гаранциитѣ, съ които е обиколено издаванието на подвижни тимбри отъ 5 и 20 пари, които ся продаватъ отъ нѣколко дни и които публиката употрѣбява, като дотъкмителни менети. Уважаемий прѣдставитель има прѣдъ видъ два пункта, именно:

1-во гаранциитѣ, срѣщу едно абюзивно отъ страна на правителството издаване, което би имало за слѣдствие обезцѣнението на подвижнитѣ тимбри, които тъй бихѫ ся смѣсили съ обезцѣненитѣ книжни пари на други правителства.

2-ро. Гаранциитѣ срѣщу фалшификациитѣ на рѣченитѣ подвижни тимбри.

Относително първия пунктъ, най-сериознитѣ мѣрки сѫ взети; издадохѫ ся само 1,000,000 тимбри по 5 пари и толкози други по 20, т. е. една стойность отъ 6250 тур. лири. Това количество е депозирано въ злато и главний контролеръ ще бди щото тоя депозитъ да не бѫде никогашъ по-малъкъ отъ количеството тимбри, пустнѫти въ крѫгообрьщение.

Въ казначействата ся е заповѣдало да повръщатъ по монетитѣ на официалната тарифа всяко количество тимбри, което ще имъ ся прѣдстави и което прѣдставлява едно умножено число (multiple) отъ 4 или 25 гроша.

Гаранциитѣ срѣщу фалшификацията, нахождатъ ся въ самата направа на подвижнитѣ тимбри; тѣ сѫ напечатани на особенна книга, въ двоенъ цвѣтъ тъй комбиниранъ, щото препечатванието имъ по фотографически начинъ да е невъзможно. Нуждно би било да ся има единъ особенъ дюкянъ за да ся работятъ тия подвижни тимбри: нъ струва ми ся, че преправачитѣ бихѫ намѣрили по-голѣма печала въ преправянието на всякаква друга стойность, отъ колкото въ преправянието на тия монети, отъ една незначителна стойность. За да уравновѣси разноскитѣ за фабрикуване, опасноститѣ отъ да ся улови, трѣбвало би преправачътъ да има въ крѫгообращение поне една сумма отъ 500 л. тур. Туй би дало 400,000 тимбри по 5 пари или 100,000 тимбри по 20 пари. Мисля, че издаванието на подобни количества ще може да ся не замѣти и че преправачитѣ ще бѫдѫтъ веднага уловени.

Бѣше ся прѣдложило да ся снабдяватъ малкитѣ подвижни тимбри съ едно нумеро и единъ особенъ печатъ. Приложението на едно нумеро възъ една подвижна тимбра не става и би увеличило значително разноскитѣ за направата на тия тимбри, разноски които сѫ уже много голѣми. А пѫкъ приложението на единъ печатъ не ще никакъ увеличи гаранцията срѣщу преправанието.

Очевидно, безкрайно по-лесно е да ся подражае единъ печатъ, който не ще бѫде никогашъ твърдѣ чисть и ясенъ, отъ колкото цвѣтоветѣ и начертанието на тимбрата.

Мисля, че опасностьта, да не би тия малки стойности да ся уподобятъ, е преувеличение. Подвижнитѣ тимбри на всичкитѣ правителства, посталнитѣ тимбри, които

сѫ толкова много употрѣбяватъ, не ся правятъ съ предпазванията, които ние зехми за направата на подвижнитѣ наши тимбри отъ 5 и 20 пари, и уподобяването, което толкова искустно ся върши за банкови билети или други тимбри отъ една по-голѣма стойность, не ся опитва никъкъ на тия книги (тимбритѣ).

Прѣди да свършя, желая да кажа още нѣколко думи върху общата нужда на взетата отъ правителството мѣрка.

Всички, мисля, сѫ съгласни да припознаятъ недостаточностьта на монетната система, която сѫществува въ нашата область.

Основата на една здрава и редовно икономическа система, е едно монетно крѫгообрьщение, което не е изложено на колебания на непрѣсмѣтливи стойности.

Областьта има по начало основата на една монетна система, отговаряюща на всичкитѣ нужди, въ златния аяръ (étalon d'or) дозволенъ отъ 18-й членъ на Органический Уставъ.

Трѣбваше прочее да ся приведе туй начало въ практика, което и стана споредъ приказа на Генералъ Губернатора.

Прилагането въ дѣйствие на мѣркитѣ посрѣща голѣми мѫчнотии, които сѫ неизбѣжими, защото всѣко промѣнение на монетната система смутява естественно търговскитѣ сношения прѣзъ прѣходния периодъ.

Нъ правителството като прѣмисли добрѣ рѣшението си, ся убѣди, че нѣмаше друго срѣдство да ся оздрави на областьта трайно едно монетно крѫгообрьщение, което само прѣдпазва населенията отъ неизбѣжнитѣ загуби, които безъ друго трѣбваше да произлѣзатъ отъ една такава монетна система, като тая, която сѫществува до сега.

И тъй правителството прибѣгва до просвѣтений ви патриотизмъ, за да го подкрѣпите въ испълнението на взетитѣ отъ него мѣрки.

Маджаровъ иска да знае, да ли не сѫ престѫпва устава като ся четѫтъ въ Събранието писменни отговори.

Я. Груевъ отговаря, че уставътъ запрѣтява четение на написани слова на депутатитѣ, нъ не и на администраторитѣ; при това, той добавя че и самий уставъ дозволява на депутатитѣ, въ 97 си членъ, алинея 2, да даватъ писменни съобщения по дѣла относящи ся до упражнението на службата имъ.

Прѣдсѣдателътъ обяснява, че 97 членъ съвсѣмъ като забранява четението на слова, допуща писменни съобщения.

Кесяковъ не е задоволенъ отъ отговора на Шмидта и не намѣрва изложенитѣ отъ Директора на Финанциитѣ обяснения до тамъ успокоителни. Споредъ него малкото количество книжни монети не е резонъ, който да исключава фалшификациитѣ. Той несчита за оправдателно доказателство, фактътъ прѣдвиденъ отъ Шмидта, че и въ Европа ся намѣрватъ тимбри, като казва, че европейскитѣ тимбри ся продаватъ отъ самото правителство, а не ся пущатъ въ крѫгообращение. Най сетнѣ, той забѣлѣжва, че появлението на книжнитѣ монети трѣбваше да бѫде прѣдшествувано отъ приказъ, който да явява на населението тѣхното появление и стойность, а най паче тѣхната цѣль.

Гешовъ разбира, отъ обясненията на Шмидта едно само нѣщо, че книжнитѣ монети сѫ монети дотъкмителни за новата тарифа на паритѣ. Като не иска сега да разглѣдва, правятъ ли тѣзи монети врѣда, или донасятъ полза, той

обръща вниманието на прѣдставителитѣ върху сѫществующий фактъ, неприспособлението на всѫдѣ приказа прѣдписвающъ новата монетна тарифа, испълнението му въ едни мѣста, непознаването му въ Пловдивъ и другадѣ; послѣ описва аномалията, която ся ражда отъ това положение на тарифата, която спекулантитѣ експлоатиратъ въ своя полза, моли Събранието да вземе въ внимание тази часть отъ въпроса и да намѣри мѣрки за унищожението на тѣзи неправилности.

Хаканов казва че, до колкото разбралъ обясненията на Директора на Финанцитѣ, книжнитѣ пари имали роль на дотъкмителни пари и че не би подозрѣлъ това увѣрение на Директора, ако да незнаеше както той, тъй и нѣкои отъ неговитѣ събратия депутатитѣ, че на единъ служащъ ся платило 10 лири въ книжни пари.

И. Груевъ явява, отъ страна на Шмидта, че по този въпросъ ся телеграфирало за да ся узнае истина ли ся е извършило подобно нѣщо, което е противно и ще бѫде прѣслѣдвано.

И. Груевъ като казва, че Събранието не може да разисква въпроса за книжнитѣ пари, прѣдлага да ся прѣпрати до бюджетарната коммиссия, както прѣдложението на Кесяковъ, тъй и оттовора на Шмидта.

Прѣдсѣдателътъ обявява, че прѣдложението и отговора трѣбва да ся дадатъ писменни.

Свѣщ. Тилевъ сподѣля мнѣнието на Гешова и обяснява, че съ тимбритѣ населението не може освѣнъ да страда при нетурянието въ сила на приказа за новата тарифа на монетитѣ. Азъ земамъ, казва той, една ока мѣсо за два капика, т. е. 6 гроша дрѣбно търговский курсъ, за да купя толкова мѣсо съ книжки, менъ ми трѣбватъ 12 книжки по 20 пари, ни по-вече, ни по-малко, защото моя мѣсарь не иска и като не е въ състояние да разбере обясненията, които бихъ ся помѫчилъ да му дамъ щото да види, че той не губи нищо, ако вмѣсто два капика вземе 6 книжки отъ двайсеть пари. Тъй ето на $40/_{100}$ загуба за куповачитѣ загуба причинена отъ книжнитѣ монети. Той настоява за това да ся взѣме въ внимание прѣдложението на Гешова.

Прѣдсѣдателътъ казва, че по този прѣдмѣтъ не е нуждно събщение, защото и безъ това бюджетарната коммиссия е длъжна да вземе актъ за прѣдложенията направени по този прѣдмѣтъ. За това той мисли, че е време да ся прѣкъсне въпроса и да ся остави на коммиссията да го разгзѣда и да състави върху него рапорта си.

И. Груевъ обяснява, че не ся кассае до книжни пари, както ся изразяватъ нѣкои отъ депутатитѣ, а до дотъкмителни монети, или тимбри.

Карапировъ казва, че трѣбваше прѣди пущанието на тимбритѣ въ кржгообрьщение да ся издаде приказъ за това, а както и правилникъ, който да опрѣдѣля ролята на тѣзи тимбри и да означава тѣхната стойность.

Калчевъ възразява, че неможе да ся изисква отъ правителството такъвъ приказъ, защото такова нѣщо не ставало и въ Европа. Той ся труди да оправдае появлѣнието на тимбритѣ като казва, че при издаванието на приказа прѣдписвающъ новата тарифа, лира 100, тимбритѣ не сѫществуваха; тъзи нова тарифа направила, да станатъ нуждни малко разменителни монети, защото народътъ почна да чувствува спекулациитѣ, които ни бѣха прѣдмѣтъ паритѣ. Правителството за да накара лирата да ся счита, спорѣдъ новата тарифа 100 гр., за да тури край на паричната

безрѣдица и осигури дребната търговия, трѣбваше да прибѣгне къмъ издаването на дотъкмителни монети. То неможеше да си послужи съ мѣдьта поради извънрѣдната голѣмина, която щѣше потрѣбва да ся даде на монетитѣ. То издаде тимбритѣ; Органический Уставъ това му позволява. Той възражава на Кесяковъ, който бѣше казалъ, че другадѣ правителството издава тимбритѣ и това е една гаранция, като искаше съ това да каже, че тъзи гаранция у насъ несѫществува. Той казва, че нашитѣ тимбри ся издаватъ отъ правителството ни; нашитѣ тимбри не сѫ нумерирани, както не сѫ нумерирани и тимбритѣ на другитѣ държави; само едни книжни монети носятъ нумеръ. Колкото за огражданието тимбритѣ отъ фалшификация, Главний Контролъ ще има обязанность да бди надъ тѣхъ и открива фалшификацията, както ще глѣда да не ся издаватъ повече тимбри отъ колкото нуждата изисква. Най сѣтнѣ като казва, че депозитътъ е здрава гаранция за тимбритѣ, той удобрява мѣрката на правителството.

Груевъ забѣлѣжва, че тукъ ся появява прѣдварителенъ въпросъ.

Прѣдсѣдателтъ подразумѣва тукъ подъ прѣдварителенъ въпросъ заминаването на дневний въпросъ.

Груевъ казва, че Събранието не е още рѣшило, че ще разисква въпроса за тимбритѣ.

Прѣдсѣдателтъ отговаря, че Събранието има право да разисква този въпросъ, разискванието на който види ся, че ся приема, понеже вече нѣколко депутати говориха по него, безъ да бѫдѫтъ прѣкъснати отъ Събранието.

Ако обаче мнѣнието на Груева ся подкрѣпява, прѣдсѣдателятъ ще го тури на гласуване.

Караджовъ казва, че и книжнитѣ за да иматъ стойность, трѣбва да има достатъченъ депозитъ, нъ бюджетътъ не е прѣглѣданъ и ний не можемъ да знаемъ достатъченъ ли е, или не. Той обяснява, че въ Европа, въ Австрия поне тимбритѣ ся даватъ въ малко количество не като допълнителни монети, а за исплащание на писма, а нашитѣ тимбри види ся иматъ и друга цѣль, при това тѣ сѫ прости и фалшификацията имъ лесна, пакъ контролътъ имъ до колко може да бѫде сигуренъ, когато по крупни прѣстѫпни работи му избѣгватъ. Споредъ него тимбритѣ не ще да бѫдѫтъ прѣдмѣтъ на злоупотрѣбление, ако сѫ назначени само за писма, въ противенъ случай той ся съмнява.

Величковъ обяснява, че въпросътъ ся е започналъ отъ запитването на Кесякова, и че отъ тамъ ся породява питанието трѣбва ли или не дотъкмителни книжни монети. Съгласно съ Груева иска да ся прекъсне въпроса, защото само бюджетарната коммиссия може да го разглѣжда.

Прѣдсѣдателтъ извѣстява, че който прави прѣдложения трѣба да ги формулира за да ся вематъ въ внимание и че въ настоящий случай ако още 4 души подкрѣпятъ Груева, прѣдложението му ще ся тури на гласуване.

Папазовъ поддържа Груева.

Д-ръ Хаковъ тоже го поддържа, само иска да ся съобщи на Директора на Финансиитѣ да не употрѣбява книжни монети, до ново распорѣждание, освѣнъ за цѣльта, която имъ той самъ приписва.

Димитровъ ся съгласява съ мнѣнието на Груева, въ случай че го формулира.

Д-ръ Янкуловъ подкрѣпя прѣдложението на Груева, като прави слѣдующата аргументация:

1-о. Че въпросътъ за тимбри, и тѣмъ подобни ся касае най много до простий народъ, който като не прави дълбоки разсѫждения истрѫпва щомъ види книжната пара, нѣщо което костовало всякога и ся случи и сега.

2-о. Че депозитъ има, но дохождатъ лоши врѣмена и депозитътъ ся израсходва и тогава лирата отива вече на 100 и 200, 300 400 гроша. За това той неразбира ползата отъ тимбритѣ, а вижда вредата имъ, намѣрва въпросътъ обширенъ, деликатенъ, и настоява да ся прѣпроводи до бюджетарната коммиссия, а не на секциитѣ, когато сѫществува такава специална коммиссия.

Прѣдсѣдателтъ обявява, че споредъ правилника трѣбва въпросътъ да ся разгледа отъ секциитѣ, а ония които сѫ за коммиссията, трѣбва да си изразятъ мнѣнията писменно.

Златаровъ мисли, че ще бѫде по-добрѣ да ся напустне разискването, гдѣ да ся отправи въпроса, до коммиссията ли или до секциитѣ, тъй като всѣкой депутатинъ има особенно мнѣние по това.

Калчевъ казва, че Директорътъ на финансиитѣ отговори на запитването на Т. Кесякова и за това който има нѣщо да прѣдлага той е длъженъ да си напише прѣдложението.

Величковъ възразява, че писменно изложение на прѣдложенията не е нуждно, а трѣбва да ся прѣкъсне въпроса и да ся остави на коммиссията да го разгледа отъ само себѣ си и си състави рапортъ безъ никакви писменни отношения къмъ нея.

Маджаровъ поддържа, че отъ всичко до сега казано излиза, споредъ него: трѣбваше ли правителството да издаде книжни тимбри. Тъй ако ся прѣдстави ще могатъ да ся разрѣшатъ всичкитѣ послѣдующи второстепенни въпроси.

Калчевъ въ обяснение отговаря, че Правителството е почувствувало тая нужда, и че за това неможе да ся прави прѣдложение.

Маджаровъ формулира тъй прѣдложението си: „трѣбваше ли правителството да издаде книжни тимбри, или не“.

Директоръ Груевъ забѣлѣжва, че Уставътъ дава право на правителството да издава книжни тимбри.

Герджиковъ възразява, че въ Уставътъ ся говори за пощенски тимбри, но не и за дотъкмителни монети.

Маджаровъ казва, че и да прѣдположимъ даже че правителството има право да издава подобни книжни тимбри, то оттова не слѣдва че народното събрание не трѣбва да пита полѣзна ли е тъзи мѣрка за страната, или не.

Прѣдложението на Маджарова не ся подкрѣпи отъ никого.

Маджаровъ обяснява, че „трѣбваше“ не значи „право ли или не“.

Величковъ пита, какво е станало съ Груевото прѣдложение.

Прѣдсѣдателтъ обявява, че прѣдложението на Груевъ ся е подкрѣпило само отъ 4 члена и ако още единъ членъ го подкрѣпи ще го тури на гласоподаване.

Прѣдложението на Груева ся подкрѣпя още отъ нѣколко члена и прѣдсѣдателтъ го подлага на гласуване.

Събранието ся произниса въ полза на прѣдложението и рѣшава да ся сключи разикването на въпроса.

Секретарьтъ прочита тогава проекта на бюджета.

И. Груевъ забѣлѣжва отъ страна на Шмидта че ся вмѫкнали въ печатанието на бюджета слѣдующитѣ грѣшки: 1-о на 7 страница, алинея 2, редъ вторий, намѣсто 4 % трѣбваше да ся преправи 4 ‰, и 2-о на страница 6 редъ 31, вмѣсто 584,000 гр. трѣбва да стане 584,022 гр.

Слѣдъ това, секретарьтъ прочита едно подиръ друго петь-тѣхъ законопроекти, които придружаватъ проекта за бюджета и които при това ся прилагатъ.

И. Груевъ проси отъ страна на Шмидта извинение за гдѣто не успѣли законо-проектитѣ да ся напечататъ; съ това той извѣстява, че слѣдъ два дни тѣ ще могѫтъ да бѫдѫтъ готови.

Кесяковъ прѣдставя писменно своята интерпелация. Прѣдсѣдательтъ му забѣлѣжва, че това не е на дневний редъ.

Предсѣдатель пита Събранието, гдѣ желае да отправи проекта за бюджета въ бюджетарната ли коммиссия, или до секциитѣ.

Странски прѣдлага, тъй като сѫществува бюджетарна коммиссия съ цѣль да изучва бюджета, да ся испрати бюджето-проекта на тъзи коммиссия, а законопроектитѣ да ся испратятъ на секциитѣ, и добавя, че бюджето-проекта не ще може да бѫде разглѣданъ безъ притуркитѣ му, за това желае да знае кога ще може да ся снабди коммиссията съ тѣзи притурки.

Саллабашовъ прѣдлага, да ся проводятъ законопроектитѣ отъ Финансиитѣ заедно съ бюджето-проекта въ секциитѣ, а не въ бюджетарната коммиссия, понеже въ правилника е казано, че всѣкой проектъ или писменно прѣдложение ся прѣдлага на секциитѣ за разисквание. Колкото за бюджетарната коммиссия, то тя може да ся натовари да изработи или формулира нѣкои допълнения или поправления на бюджето-проекта, ако това ся види за нуждно отъ секциитѣ.

Геневъ подкрѣпя прѣдложението на Саллабашова и казва, че въ секциитѣ по основателно ще ся изучи и разиска бюджета и законопроекта отъ колкото въ бюджетарната коммиссия.

Груевъ възразява като казва, че можеше да ся съгласи съ мнѣнието на Саллабашова, ако бюджетарната коммиссия ся унищожи.

Калчевъ неразбира кому другиму ся стои да изучи бюджета и законопроектитѣ, ако на бюджетарната коммиссия, която слѣдъ изучването имъ ги поднася на Събранието.

Маджаровъ поддържа Саллабашова, защото по този начинъ въпроса ще бѫде разглѣданъ отъ цѣлото Събрание, раздѣлено на секции, и коммиссията по бюджета, ще може тогава да си състави най добрѣ рапорта.

Герджиковъ поддържа Груева и напомня, че секциитѣ образуватъ, спорѣдъ 32 членъ отъ правилника, и секционна коммиссия, която прави рапортъ до Събранието, а не бюджетарната коммиссия.

Хакановъ казва, че е съставена специална коммиссия за бюджета, която трѣбва прѣди секциитѣ да разглѣдатъ бюджета и направятъ своитѣ бѣлѣжки, да даде нужднитѣ освѣтления. Той поддържа мнѣнието на Груева, защото инакъ не разбира, защо ся е избрала бюджетарна коммиссия

Саллабашовъ подкрѣпя прѣдложението си като казва, че то е въ духа на вжтрѣшний правилникъ и че нигдѣ не е казано въ правилника, че бюджето-проекта може да ся испрати направо до бюджетарната коммиссия прѣди да ся разглѣда и простудува въ секциитѣ.

Прѣдсѣдателътъ прочита и растълкува 32 и 66 чл. на вжтрѣшний правилникъ.

Странски желае съобразно съ правилника да ся проводи бюджето-проекта прямо до бюджетарната коммиссия.

Саллабашовъ моли Странски да каже кой членъ отъ вжтрѣшний правилникъ гласи, че бюджето-проекта трѣбва да ся испрати въ бюджетарната коммиссия, а не както всичкитѣ проекти въобще, въ секциитѣ.

Димитровъ поддържа ония, които сж на мнѣние да ся испроводи бюджета за разглѣждание до бюджетарната коммиссия.

Милковский е съгласенъ съ мнѣнието на Груева и възражава на Маджарова, който ся произнесе за мнѣнието на Саллабашева.

Янкуловъ прѣдлага, по тѣзи причини, както бюджето-проектитѣ да ся подложатъ на разисквание сжщеврѣменно въ секциитѣ и въ коммиссията.

Прѣдсѣдателътъ забѣлѣжва, че сж направени три прѣдложения; 1-о прѣдложението на Хаканова. 2-о прѣдложението на Странски и 3-о прѣдложението на Саллабашова, и пита кое отъ тритѣ ся приема.

Странски въ обяснение, иска да ся тури на гласувание най напрѣдъ неговото прѣдложение, защото го е направилъ най напрѣдъ, той поддържа, че законопроектитѣ трѣбва да минатъ прѣзъ секциитѣ, да станатъ закони и тогава тѣзи закони и тоя проектъ да ся прѣпратятъ до бюджетарната комиссия на разисквание.

Калчевъ не може да види какъ безъ законопроектитѣ бюджетарната коммиссия ще може да направи нѣщо върху бюджета, за това настоява да ся тури прѣдложението на Хаканова на гласувание.

Карапировъ мисли, че ще бѫдемъ по експедетивни, ако прѣпратимъ законопроектитѣ въ секциитѣ, а бюджето-проектътъ въ бюджетарната коммиссия.

Хакановъ моли бюрото да подложи на гласувание прѣдложението му, тъй като е поддържано отъ 5 души и възражава на Странски, че единъ проектъ за да стане законъ трѣбва да мине прѣзъ рѫцѣтѣ на Събранието.

Гешовъ подкрѣпя Странски и настоява да ся тури на гласувание найнапрѣдъ неговото предложение.

И. Груевъ казва че правителството иска щото бюджето-проека и законопроектитѣ да ся прѣпратятъ въ бюджетарната коммиссия, защото тъй директорътъ на финансийтѣ ще може по лесно да достави исканитѣ отъ него свѣдения.

Стамболский забѣлѣжва, че независи отъ правителството да ся взѣми това или онова рѣшение; той е на мнѣние да ся отправи всичко до бюджетарната коммиссия съгласно съ мнѣнието на Груевъ.

Гешовъ казва, че не трѣбва да ся земе въ внимание послѣднето това мнѣние, защото, то не дава никакво занятие на секциитѣ, а да ся раздѣли труда тъй както ся прѣдлага отъ Д-ръ Странски.

Шехъ Ефенди мисли, че добрѣ ще бѫде да ся проводятъ бюджето-проекта и законопроектитѣ въ бюджетарната коммиссия, която слѣдъ като го прѣгледа да испрати съ своитѣ забѣлѣжки въ секционата коммиссия.

Прѣдсѣдательтъ туря на гласувание предложението на Д-ра Странски, като първо направено. Събранието отхвърля прѣдложението на Странски, и приема послѣ положеното на гласувание предложение на Д-ра Хаканова.

Прѣдсѣдательтъ извѣстява, че 3-й дневенъ въпросъ за разглѣждание е и провѣркатa на провѣрителнитѣ писма на представителитѣ, и ги поканва да донесѫтъ въ бюрото всѣкой своето.

Димитровъ прѣдлага да ся пращатъ довѣрителнитѣ писма на бюрото, което да ги прѣглѣда и раздаде пакъ на прѣдставителитѣ. Прѣдложението на Димитрова ся подкрѣпя.

Священникъ Тилевъ пита бюрото какво става съ Станимашкий, Драмский и Кърджалийский прѣдставители.

Прѣдсѣдательтъ забѣлѣжва, че такива запитвания ставатъ само на края на засѣданието и ся отправятъ до директора на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла и туря на гласувание прѣдложението на Димитрова. Събранието приема прѣдложението, бюрото да прегледа писмата и да съобща резултата.

Св. Тилевъ си подновява запитването което ся отправя чрѣзъ бюрото до Крьстевича.

Крьстевичъ отговаря че, 1-о третий пѫть прѣдписанний изборъ въ Драма е свършенъ и протоколитѣ и на тритѣ избора испроводени въ Върховното Сѫдилище да ся произнесе за единъ отъ тѣхъ: 2-о споредъ една депеша до Хасковский префектъ Кѫрджалийский депутатъ ще стигне слѣдъ 9 дни; 3-о вчера прѣдписалъ на префектурата да вземе мѣрки за направянието на вторий изборъ въ Станимѫка.

М. Аргирияди казва, че срокътъ за изборитѣ ся изминалъ.

Крьстевичъ отговаря, че споредъ Органический Уставъ ново избирание не става до гдѣ не ся съобщи на Главний Управитель унищожението на първото. Той незнае, да ли Главний Управитель е билъ извѣстенъ за подобно доносение отъ гдѣто трѣбва, само намѣрилъ въ канцеларията такова едно доносение отъ страна на дирекцията на правосѫдието, което повърналъ назадъ, като ся распорѣдилъ да му ся даде то чрѣзъ надлежащий пѫть; вчера го получилъ отъ Главното Прокурорство и заповѣдалъ да станѫтъ нови избори.

Прѣдсѣдательтъ като явява, че дневний редъ е изчерпанъ, моли Събранието да се произнесе, да ся дигне ли засѣданието или не?

Гешовъ каза, че има да направи едно запитване на директора на Фанансиитѣ. Той моли Шмидта да обясни, ще ли може новата тарифа, вече приспособлена въ всичкитѣ ковчежничества, да ся тури въ дѣйствие и въ крьгообращение, или ще потрѣбва да ся отхвърли като неприспособима, както и да каже г-нъ директоръ причинитѣ за първий тъй и за вторий случай.

И. Груевъ отговаря отъ страна на Шмидта, че този послѣдний не ся мѣси колкото до търговията.

Кесяковъ вижда отъ страна на правителството небрежение; исказва съжалѣние гдѣто чува такъвъ отговоръ и добавя че заповѣдьта на правителството ни трѣбваше да бѫде свята неотмѣнима.

Маджаровъ благодари на Шмидта за гдѣто правителството не желае да ся бърка въ дѣлото на търговцитѣ.

Д-ръ Хаканов забѣлѣжва, че като директорътъ на Финансиитѣ не ся мѣси за този въпросъ на търговията, то трѣбва да ся относи той до испълнителната властъ.

Гешовъ казва, че понеже въпросътъ е търговски, той трѣбва да ся отнася до дирекцията на търговията Тъй като тя дирекция прѣдназначена да ся занимава съ въпроси отъ подобенъ родъ.

Хакановъ заляга върху испълнението на заповѣдьта прѣдписивающа тарифата и иска да ся запита за този въпросъ Директорътъ на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла, който е длъженъ да ся отговори, понеже отъ него приематъ Префектитѣ заповѣди.

Калчевъ казва, че въ приказа трѣбва да е казано до кого ся относи този въпросъ.

Гешовъ забѣлѣжва, че Префектитѣ приематъ заповѣди не само отъ Директора на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла, нъ отъ другитѣ Директори, разбира ся по респективнитѣ имъ отдѣления.

Груевъ възразява, че за такива въпроси ний не бива да ся относимъ до Директоритѣ, а до Главний Управитель, и Областното Събрание изисква приспособлението на приказа отъ Главний Управитель, съ просба да ся тури на всѫдѣ въ дѣйствие тарифата.

Прѣдсѣдателътъ пита Събранието, като въпроситѣ на дневний редъ сѫ изчерпани, да ся затвори ли засѣданието.

Кесяковъ иска да ся даде писменно предложението, каквото да ся отправи до бюджетната коммиссия.

Величковъ счита въпроса исчерпанъ.

Д-ръ Странский подкрепя Кесякова, понеже не разбира какъ ще може безъ това предложение коммиссията да работи.

Прѣдложението на Кесякова, подкрѣпено и гласувано, ся приема отъ Събранието.

Д-ръ Янкуловъ запитва Директора на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла, за случившата ся скоро въ Бургасъ случка мѣжду единъ мѣстенъ жандаринъ и агента на единъ чуждестраненъ консулъ.

Крьстевичь отговаря, че тѫзи случка не е скорошна, а е станѫла прѣди два мѣсеца. Единъ жандаринъ вардилъ караулъ; гавазинътъ на Английский консулъ, въпрѣки забѣлѣжкитѣ на жандаринътъ, искалъ да мине прѣзъ мѣстото, на което жандаринътъ пазялъ входа; този послѣдний ся видѣлъ принуденъ да истласка вироглавий гавазинъ, който надлѫгѫлъ консулътъ си, че жандаринътъ го билъ псувалъ, консулътъ направилъ случката дѣло; дѣлото ся препрати на сѫдилището, но тосъ часъ обаче хода му не е извѣстенъ.

Д-ръ Хакановъ напомня, че запитването на Гешова остана висящо.

Странский прѣдлага да ся прочете писменното прѣдложение на Груева.

Прѣдсѣдателътъ обяснява, че това не е прѣдложението, което да ся препрати до бюджетарната коммиссия, а просто запитване, на което, ако Събранието ся съгласява, Директорътъ може да ся отговори.

Крьстевичь дава слѣдующитѣ обяснения: Естественно е, казва той, че като ся казва цѣната на лирата, цѣната на нѣщата ся тоже казва и обратно. Тъй и станѫ, лирата ся свали, заповѣда ся да ся намали и цѣната на нѣщата. Въ нѣкои префектури приказътъ ся испълни до буква, въ други, по прѣдставление на

префектитѣ ся направиха измѣненчя на приказа. Въ Пловдивъ обаче тарифата не може да ся тури въ дѣйствие, по тѫзи проста причина, че наказанията, които ся налагаха на непослушнитѣ другадѣ, тукъ нѣмаха сила, когато чуждоподданний ограденъ отъ защитата на своята държава, престѫпваше безнаказанно приказа. Отъ тука и произлѣзе злото; расчу ся по вънъ, че тарифата не влѣзла сила въ Пловдивъ и най-послушнитѣ ся противиха противъ турянието ѝ въ дѣйствие.

На оплакванията, които идяхѫ отъ Префектуритѣ ся отговори, че трѣбва да ся съобразяватъ съ тарифата и ся намалятъ, съгласно съ нея, цѣнитѣ на нѣщата.

Д-ръ Янкуловъ прѣдлага да ся състави актъ за дѣлото и причинитѣ, които сѫ въспрѣли турянието въ дѣйствие на приказа.

Груевъ прочита прѣдложението си. Ето това предложение.

Областното Събрание като прѣпорѫчва на правителството на Н. С. Главний Управитель да земе потрѣбнитѣ мѣрки за да тури въ пълно испълнение приказа за урѣждание на монетитѣ вьрху основа на законната цѣна на златната турска лира, заминува на дневний редъ.

Прѣдсѣдателътъ подлага прѣдложението на гласуване. Прѣдложението ся прие.

Хаканов си оттегля предложението и поддържа Груева.

Папазовъ подтвьрдява обясненията на Директора на Вѫтр. Дѣла.

Маджаровъ възразява на Папазова, като намѣрва неправилни взетитѣ мѣрки за опредѣлението цѣнитѣ на нѣщата.

Матакиевъ мисли, че не е само причината обяснена отъ Крьстевича, която направила неприспособлението на тарифата; той казва че нѣманието дребни монети не е пò-малко повлияло за неприемването на монетната тарифа, и прѣдлага този въпросъ да ся остави, защото правителството нищо неможе да направи догдѣ не ся рѣши по прѣди въпроса за тимбритѣ.

Папазовъ поддържа Крьстевича и не сподѣля мнѣнието на Матакиева понеже съ спаданието на тарифата не спаднаха и цѣнитѣ на нѣщата.

Караджовъ поддържа Папазова, като казва 1-о че хората навикнѫли да искатъ за една стока, толкова гроша въ лира 100, колкото гр. тѫзи стока правила, кога лирата бѣше 140 гр.; 2 о че правителството като вдъхнѫло страхъ на населението за да не ся отстранява отъ тарифата. Той мисли че цѣлта, прѣслѣдвана отъ новата тарифа ще ся постигне само когато ся опрѣдѣли праведно цѣната на стокитѣ.

Хакановъ поддържа Груева и обяснява, че ако тарифата не е въ сила, то е крива само властьта, защото ако туземцитѣ я слѣдватъ, както каза Директорътъ на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла, не е нуждно да ся накара и нищожното число чуждоподанни да ся съобразяватъ съ нея.

Калчевъ прѣдлага да се възложи този въпросъ на бюджетната коммиссия.

Груевъ поддържа мнѣнието си и настоява въ полза на селянина, да ся вематъ мѣрки отъ Събранието за точното испълнение на приказа за монетната тарифа.

Гешовъ за обяснение казва, че ако прѣдложението на Груева ся приемеше, работитѣ ще си останѫтъ въ сѫщото днешно положение, понеже Правителството е въ невъзможность да добие турянието въ дѣйствие на новата тарифа.

Прѣдсѣдателтъ подлага на гласуване прѣдложението на Груева, нъ Събранието иска да ся отложи гласуванието на идущето засѣдание.

Прѣдсѣдателтъ пита кога да стане идущето засѣдание и кой въпросъ ще бѫде на дневний редъ.

Събранието рѣшава, по прѣдложението на Д-ръ Янкуловъ, идущето заседание да стане въ вторникъ на 13 того и на дневний редъ да бѫде резултата на провѣрката на повѣрителнитѣ писма на депутатитѣ.

Златаровъ иска да знае кога ще ся даджтъ притуркитѣ на бюджето-проекта.

Груевъ увѣрява че скоро ще ся отпечататъ, за сега имало до 30 страници готови, а до въ сѫбота всички ще бѫдатъ отпечатани.

Странский повтаря да напомни че бюджетарната коммиссия не може, безъ притуркитѣ, да разисква бюджета. Той ся подкрѣпя, но той недава форма на прѣдложението си, а го счита като обяснение.

Засѣданието ся закри часа въ $5^1/_2$ слѣдъ пладнѣ.

ПРИТУРКА I.

Г-нъ Прѣдсѣдателю на Областното Събрание.

Отъ нѣколко врѣме насамъ научавамъ ся, че сѫ турили въ кржгообрьщение тимбри и които сѫ дадоха даже нейде си на чиновницитѣ срѣщу заплатитѣ имъ.

По това въ вчерашното засѣдание на Областното Сълбрание, азъ попитахъ почитаемий г. Директоръ на Финанцийтѣ ако и да признавамъ нуждата на една дотъкмителна дребна монета съотвѣтственна на стойностьта на лирата тур. отъ гр. 100 сто, и по случай на нѣмание таквасъ монета, упражнението на правото, което се дава на властьта по Органический Уставъ на издаване на тимбри за дотакмителенъ видъ на зимание даванието и на стойность съотвѣтствующа на валутата на лирата. Нъ тъй като безъ приказъ на Главний Губернаторъ и безъ никоя прѣдпазителна мѣрка пустнжти въ крьгообращение на тимбри отъ 5 и 20 пари. Обрьщамъ вниманието на Събранието и искамъ изяснение отъ г-на Директора на Финансийтѣ.

Пловдивъ, 7-й Ноември 1879 г.

(Подписалъ) **Кесяковъ.**

ПРИТУРКА II.

Запитване.

Отъ разясненията на Директора на Финансиитѣ, вслѣдствие на запитването на г-на Кесякова относително до тимбритѣ, които сѫ ся пуснжли въ кржгообрьщение, азъ разумѣхъ че новата тарифа на монетитѣ спорѣдъ приказътъ на Главн. Управитель отъ 18/30 Августа, била турена вече въ дѣйствие; нъ понеже

спорѣдъ частнитѣ свѣдения които имамъ, тарифата не ся е приспособила освѣнъ въ официалнитѣ ковчежничества, а изъ Областьта, както и въ самийтъ градъ Пловдивъ, паритѣ си вървятъ въ земанието-даванието по вѣхтому, азъ бихъ помолилъ прѣдставителтъ да окаже на Събранието причинитѣ които сж припятствували на всеобщото приспособление на тарифата и още, ако има правителството намѣрение да я приспособи наврѣдъ или да я отмѣни въ случай че му ся види за неприспобима.

Прѣдсѣдатель: **Ив. Ев. Гешовъ**

Подпрѣдсѣдатели: **Д-ръ Стамболский**, **Д-ръ Странский**

Секретари: **Ив. Ст. Гешовъ**, **Саллабашовъ**